

GreenComp i praksis:
Køreklare aktiviteter til erhvervsuddannelser

Co-funded by
the European Union

TEACH4SD

GreenComp i praksis:
Køreklare aktiviteter til erhvervsuddannelser

Odisee University of Applied Sciences

VIA University College

TEACH4SD
Lead the transition
Centres of Vocational Excellence

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatternes og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturagentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

Indholdsfortegnelse

Indledende side.....	2
Introduktion	3
Bemærkning til undervisere.....	5
Område 1: Overensstemmelse med bæredygtighedsværdier	6
Introduktion til Overensstemmelse med bæredygtighedsværdier	6
Aktivitet: Gennemgang af værdier i praksis.....	7
Område 2: Imødegåelse af kompleksiteten i bæredygtighed	9
Introduktion til Imødegåelse af kompleksiteten i bæredygtighed	9
Aktivitet: Kort over bæredygtighedsudfordringer på arbejdspladsen	10
Område 3: Visioner for en bæredygtig fremtid	12
Introduktion til Visioner for en bæredygtig fremtid	12
Aktivitet: Fremtidig persona	13
Område 4: Handling for bæredygtighed.....	15
Introduktion til Handling for bæredygtighed.....	15
Aktivitet: Fra bæredygtig idé til handling	16
Afsluttende bemærkninger.....	18
Litteratur	19

Indledende side

Dette modul hjælper deltagerne med at anvende bæredygtighedskompetencer i virkelige (erhvervsmæssige) sammenhænge ved at koble værdier, systemtænkning, fremtidsorienteret tænkning og praktisk handling sammen.

Når du har gennemført dette modul, vil du kunne:

- Tale om bæredygtighedskompetencer ved hjælp af hverdags arbejdsprog/ ved hjælp af det hverdagssprog der bruges på arbejdspladsen
- Identificere og analysere en konkret bæredygtighedsudfordring i din egen faglige sammenhæng
- Foreslå praktiske forbedringer for en arbejdsplads, workshop, en tjenesteydelse eller et lokalsamfund
- Samarbejde med andre om at designe og kommunikere en lille, konkret handling for at fremme bæredygtighed

Tidsforbrug:

Anslået tid til at gennemlæse og udforske modulet: ca. en time

Modulet introducerer klasse-/kursusaktiviteter: hvis disse anvendes, vil der være behov for mere tid.

Klik på "Enter" for at starte modulet. Du kan altid vende tilbage til denne side via knappen "Afslut aktivitet" i øverste højre hjørne. (Bemærk: når du går ind i moduler, kan der være en kort forsinkelse før indholdet kommer frem. Vi beder om tålmodighed. Beklager ulejligheden).

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturagentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

Introduktion

Dette modul er rettet mod undervisere og pædagoger inden for erhvervsuddannelserne (VET). Det giver dig en praktisk introduktion til bæredygtighedskompetencer gennem GreenComp rammeværket - ikke som teori, men som praktiske færdigheder, som dine elever rent faktisk kan bruge i deres arbejde. Det er baseret på de kompetencespecifikke GreenComp-moduler, der findes på TEACH4SD ESD Academy.

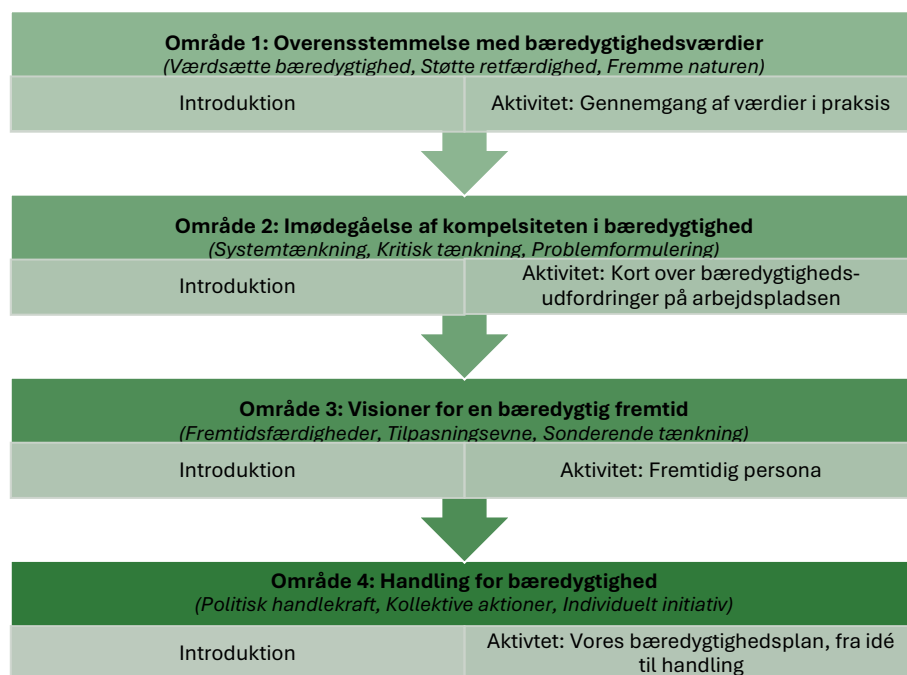
Hvert afsnit dækker et af de fire GreenComp-kompetenceområder med en kort introduktion og en færdiglavet aktivitet. Du er velkommen til at arbejde dig igennem modulet fra start til slut eller springe direkte til det område, der passer til dit aktuelle kursus. For mere dybdegående viden eller ekstra aktiviteter kan du tjekke de fulde GreenComp-moduler på TEACH4SD ESD Academy.

Anslået tidsforbrug: 4 til 5 timer for alle aktiviteter (kan fordeles over flere sessioner).

Bedst egnet til: Grupper på 8 til 50 deltagere, men du kan muligvis også tilpasse aktiviteterne til andre gruppestørrelser.

Ramme: Fysisk tilstedeværelse

Dette moduls opbygning:

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturagentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

Materials developed by the TEACH4SD project are licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial (CC BY-NC) license. You are free to use, share, and adapt the material for non-commercial purposes, provided that appropriate credit is given to the TEACH4SD project. For more information about the license, please visit: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

Disclaimer: TEACH4SD is funded by the European Union (EU). Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the EU or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the EU nor EACEA can be held responsible for them.

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturagentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

Bemærkning til undervisere

Dette modul fungerer bedst når du tilpasser det til dine deltagers specifikke branche og kontekst. Aktiviteterne er designet til at være fleksible: scenarier, emner og eksempler kan alle byttes ud så det passer til hvad dine kursister rent faktisk kan støde på i deres professionelle liv.

Inden du går i gang, bør du tage et øjeblik og reflektere over din egen tilgang som underviser. Hvordan kommer disse tilgange til udtryk i praksis?

- Jeg bygger videre på **det deltagerne allerede ved** fra deres erhvervserfaring.
- Jeg gør plads til **usikkerhed**; der er ikke kun ét korrekt svar inden for bæredygtighed.
- Jeg knytter aktiviteterne til **virkelige arbejdspladser og konkrete beslutninger**, som deltagerne kan blive stillet overfor.
- Jeg tager mig tid til **refleksion og debriefing**: det er her, en stor del af læringen finder sted.

Brug denne tjekliste i starten af et modul til at fastlægge dine intentioner, eller genbesøg den bagefter for at se hvad der fungerede.

Område 1: Overensstemmelse med bæredygtighedsværdier

Introduktion til Overensstemmelse med bæredygtighedsværdier

Før vi kan handle bæredygtigt, er vi nødt til at vide hvad der er vigtigt for os – og hvorfor. Dette område hjælper kursisterne til at tænke over deres egne værdier, se at andre muligvis har et andet syn på verden, og skabe en sammenhæng mellem disse værdier og de valg, vi træffer i hverdagen både på arbejdspladsen og i privatlivet.

Inden for erhvervsuddannelser er dette særligt relevant: en VVS-installatør der vælger miljøvenlige materialer, en kok, der bruger lokale råvarer, en logistikkoordinator, der reducerer unødvendig transport... alt dette er eksempler på bæredygtighedsværdier i praksis.

Relevante kompetencer inden for bæredygtig udvikling i Overensstemmelse med bæredygtighedsværdier er:

- Værdsætte bæredygtighed
- Støtte retfærdighed
- Fremme naturen

Værdsætte bæredygtighed:	Støtte retfærdighed:	Fremme naturen:
Reflekter over hvad der betyder noget for dig, anerkend at folks værdier er forskellige, og at de ændrer sig, og se, hvordan dine egne værdier passer sammen med bæredygtige måder at leve og arbejde på	Handl på en måde, der fremmer retfærdighed og lighed for mennesker i dag og i fremtiden, og tag ved lære af tidligere generationer for at træffe bedre valg	Forstå, at mennesker er en del af naturen og vis respekt for andre arters og økosystemers behov og rettigheder, så naturen kan forblive sund og modstandsdygtig.

Et central spørgsmål til dine deltagere: "Hvad betyder noget for dig, og hvordan kommer det til udtryk i det arbejde, du udfører?"

Observationstjekliste til undervisere

Brug denne tjekliste mens du observerer kursisterne under aktiviteten. Det giver dig en hurtig og struktureret måde at vurdere deres bæredygtighedskompetencer i praksis på.

Område 1 – Overensstemmelse med bæredygtighedsværdier:

- ☐ Deltageren identificerer personlige værdier, der har med bæredygtighed at gøre.
- ☐ Deltageren anerkender, at andre kan have andre værdier.
- ☐ Deltageren knytter deres værdier til konkrete valg i deres professionelle kontekst.

Bedømmelsesskala (valgfri): 0= endnu ikke synligt | 1 =under udvikling | 2 = tydeligt påvist

Commented [SS1]: Erkender?

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturagentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

Aktivitet: Gennemgang af værdier i praksis

Denne aktivitet dækker kompetencerne Værdsætte naturen, Støtte retfærdighed og Fremme naturen

Deltagerne undersøger en konkret erhvervspraksis og ser nærmere på den ud fra tre perspektiver: værdier, retfærdighed og natur.

Tid: ca. 60 minutter

Gruppestørrelse: underordnet

Materialer: papir og kuglepen, valgfrit: udskrift med emner og arbejdsspørgsmålene nedenfor.

Trin:

1. Vælg et emne (10 minutter)

I par eller små grupper vælger deltagerne en velkendt arbejdsgang (inden for deres branche) for eksempel:

- Madlavning eller affaldshåndtering i en cateringklasse
- Brug af materialer på et værksted
- Rengøringsmidler og -rutiner i hotel- og restaurationsbranchen
- Lager, emballering og indkøb i detailhandlen
- Brug af udstyr og forbrugsvarer inden for hår- og skønhedspleje
- Vaskeri, kemikalier eller rutiner for infektionsbekæmpelse i plejemiljøer
- ... (du er velkommen til at tage udgangspunkt i dine egne erfaringer)

I store grupper kan du udskrive en række emner og dele dem ud tilfældigt.

2. Gennemgang (30 minutter: 10 minutter per emne)

Deltagerne laver en kort gennemgang ved hjælp af tre spørgsmål:

- **Værdier:** hvad prioriterer denne praksis i virkeligheden: hastighed, omkostninger, bekvemmelighed, kvalitet, sikkerhed, bæredygtighed eller noget helt andet?
- **Retfærdighed:** hvem gavner det, hvem bliver ekskluderet og hvem bærer de miljømæssige eller sociale omkostninger?
- **Natur:** hvilken indvirkning har det på affald, vand, energi og biodiversitet?

3. Del (20 minutter)

Diskuter i Gruppen og skriv jeres konklusioner ned: brug spørgsmålene på arbejdsarket nedenfor eller et blankt papir. For hvert emne skal I notere: den nuværende praksis, de skjulte afvejninger, én realistisk forbedring og én ambitiøs forbedring.

Som underviser kan du oprette din egen skabelon ved hjælp af spørgsmålene nedenfor:

Gennemgang af værdier i praksis: Arbejdsspørgsmål

Sektor/praksis: ...

- a. Værdier:
Hvad prioriterer denne praksis?...
- b. Retfærdighed:
Hvem drager fordel af det?...
Hvem udelukkes?...
Hvem bærer omkostningerne?...
- c. Natur:
Hvilken indvirkning har det på affald, vand, energi og biodiversitet?...

En realistisk forbedring: ...

En ambitiøs forbedring: ...

I meget store grupper kan I samle nogle få små grupper, så de kan udveksle erfaringer med op til tre andre grupper.

Område 2: Imødegåelse af kompleksiteten i bæredygtighed

Introduktion til Imødegåelse af kompleksiteten i bæredygtighed

Bæredygtighedsudfordringer er aldrig simple. De involverer mange personer, systemer og vanskelige afvejninger. Dette område hjælper deltagerne med at tænke i systemer, sætte spørgsmålstegn ved deres antagelser og beskrive problemer på en måde der leder til bedre løsninger.

I erhvervsfaglig kontekst betyder dette, at en beslutning der træffes i en del af en arbejdsplads (for eksempel at skifte fra en leverandør til en anden), kan have virkninger der breder sig som ringe i vandet på kvalitet, arbejdsforhold og miljøpåvirkning andre steder.

Relevante kompetencer for bæredygtig udvikling relateret til Imødegåelse af kompleksiteten i bæredygtighed er:

- Systemtænkning
- Kritisk tænkning
- Problemperspektivering

Systemtænkning:	Kritisk tænkning:	Problemperspektivering:
Betragt bæredygtighedsudfordringer fra forskellige vinkler, idet du tager højde for tid, sted og sammenhæng, for at forstå, hvordan de forskellige dele af et system påvirker hinanden.	Vurder informationer og argumenter nøje, sæt spørgsmålstegn ved antagelser, og vær opmærksom på, hvordan din baggrund and erfaringer præger din tankegang.	Definer en udfordring som et bæredygtighedsproblem ved at identificere hvem der er involveret, hvad problemet går ud på, samt hvornår og hvor det gør sig gældende, så du kan vælge den rette tilgang til at forebygge eller løse det.

Et central spørgsmål til dine kursister:

"Når én ting ændres, hvilke andre ting hænger så sammen med det?"

Observationstjekliste til undervisere

Brug denne tjekliste mens du observerer kursisterne under aktiviteten. Det giver dig en hurtig og struktureret måde at vurdere deres bæredygtighedskompetencer i praksis på.

Område 2 – Imødegåelse af kompleksiteten i bæredygtighed

☐ Deltageren identificerer flere årsager og interessenter i forbindelse med en bæredygtighedsudfordring.

☐ Deltageren skelner mellem fakta og antagelser.

☐ Deltageren formulerer en klar og specifik problemformulering.

Bedømmelsesskala (valgfri): 0= endnu ikke synligt | 1= under udvikling | 2=tydeligt påvist

Commented [SS2]: Fremspirende?

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturatentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

Aktivitet: Kort over bæredygtighedsudfordringer på arbejdspladsen

Denne aktivitet dækker kompetencerne Systemtænkning, Kritisk tænkning og Problemperspektivering.

Deltagerne analyserer en konkret bæredygtighedsudfordring som et system snarere end som en enkelt fejl.

Tid: 35-40 minutter

Gruppestørrelse: 4-40 deltagere (individuel refleksion, derefter gruppediskussion)

Materialer: papir og kuglepen eller lav et arbejdsark ved at bruge spørgsmålene nedenfor.

Kort over bæredygtighedsudfordringer på arbejdspladsen: arbejdsspørgsmål

- Bæredygtighedsudfordring: ...
- Hovedproblem: ...
- Årsager og medvirkende faktorer: ...
- Involverede personer (interessenter): ...
- Kortsigtede indvirkninger: ...
- Langsigtede indvirkninger: ...
- Hvad er konkrete beviser og hvad er antagelser?...
- Hvad kan vi faktisk kontrollere?...
- Forstyrrelsesscenarie (hvad hvis der sker noget uventet?)...
- Problemformulering (omformuler problemet til én klar sætning): ...
- To evidensbaserede forslag til indsatser:
 - ...
 - ...

Trin:

1) Start med et praktisk problem

Du kan udarbejde en bæredygtighedsudfordring, der er relateret til elevernes branche, eller du kan invitere en gæstetaler fra en virksomhed eller organisation, der kan præsentere en konkret case.

Nogle eksempler:

- Stort materialespild i et værksted
- Gentagende udskiftninger (af maskiner/tøj/møbler/andre genstande) i stedet for reparation
- Overdreven brug af engangsemballage
- Overophedning eller dårlig energianvendelse i et undervisningsmiljø
- Vandspild
- Varer der ikke bliver solgt eller madspild
- Dårlig tilgængelighed eller uretfærdig servicedesign
- ...

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturatagentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

- 2) Eleverne laver problemkortlægning der viser ...
 - Hovedproblemet
 - Årsager og medvirkende faktorer
 - De involverede personer
 - Kortsigtede og langsigtede konsekvenser
 - Hvilke oplysninger er pålidelige og hvad er antagelser
 - Hvilken del af problemet har de rent faktisk indflydelse på
- 3) Derefter introducerer de en forstyrrelse: Hvad nu, hvis noget uventet sker? For eksempel: en ny lovgivning forbyder det materiale, de er afhængige af, eller hovedleverandøren trækker sig. Hvordan reagerer systemet? Hvordan kunne de tilpasse sig?
- 4) Finally, they rewrite the issue as a properly framed problem statement.
For example: "Material waste in the carpentry workshop is not only a disposal issue; it is also a planning, storage, training and procurement issue affecting cost, efficiency, and sustainability." Til sidst, omformulerer de problemet til en velformuleret problemformulering. For eksempel: "Materialespild på værksteder er ikke blot et bortskaffelsesproblem; det er også et spørgsmål om planlægning, opbevaring, uddannelse og indkøb, der har indflydelse på omkostninger, effektivitet og bæredygtighed."

Resultat: et systemkort, et forstyrrelsesscenarie, en problemformulering og to evidensbaserede forslag til indsatser.

Område 3: Visioner for en bæredygtig fremtid

Introduktion til Visioner for en bæredygtig fremtid

Dette område handler om fantasi: evnen til at forestille sig fremtider, der endnu ikke eksisterer, og til at spørge, hvad der skal til for at nå dertil. Fremtidsorienteret tænkning handler ikke om at forudsige fremtiden – det handler om at udforske, hvad der kunne ske, hvis vi traf andre valg. Hvordan vil din branche se ud om 10 år? Hvilke kompetencer vil deltagerne have brug for på det tidspunkt? Og hvilken rolle kan de spille i bestræbelserne på at gøre deres fagområde mere bæredygtigt?

Relevante kompetencer til bæredygtig udvikling relateret til Visioner om en bæredygtig fremtid er:

- Fremtidsfærdigheder
- Tilpasningsevne
- Sonderende tænkning

Fremtidsfærdigheder:	Tilpasningsevne:	Sonderende tænkning:
Forestil dig forskellige mulige bæredygtige fremtider, undersøg, hvordan de kunne se ud, og find af, hvilke skridt der skal til for at bevæge dig i retning af den fremtid du foretrækker	Håndter forandringer og usikkerhed i forbindelse med bæredygtighed ved at være fleksibel, træffe velovervejede beslutninger og tilpasse din tilgang, når det er nødvendigt.	Brug kreativitet, eksperimenteren og tværfaglig tænkning til at udforske nye idéer, metoder eller sammenhænge, der fremmer bæredygtighed.

Centralt spørgsmål til dine elever:

"Hvordan kunne din arbejdsplads (eller dit erhverv) se ud i 2040, hvis bæredygtighed virkelig var kernen i det hele?"

Observationstjekliste til undervisere:

Brug denne tjekliste mens du observerer kursisterne under aktiviteten. Det giver dig en hurtig og struktureret måde at vurdere deres bæredygtighedskompetencer

Område 3 – Visioner for en bæredygtig fremtid

- ☐ Deltageren forestiller sig et realistisk og konkret fremtidsscenario.
- ☐ Deltageren overvejer, hvad der skal ændres for at nå den fremtid.
- ☐ Deltageren skaber en sammenhæng mellem fremtidsvisionen og de nuværende handlinger.

Bedømmelsesskala (valgfri): 0= endnu ikke synligt | 1= under udvikling | 2=tydeligt påvist

Commented [SS3]: Fremspirende?

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturagentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

Aktivitet: Fremtidig persona

Denne aktivitet bygger på aktiviteten Fremtidig persona (modulet fremtidsfærdigheder) og dækker kompetencerne Fremtidsfærdigheder, Tilpasningsevne, sonderende tænkning.

Grupperne skaber en fiktiv person, der arbejder i deres branche i år 2040, i en verden hvor bæredygtighed er blevet et centralt element i den daglige arbejdsdag. Ved at give denne fremtidige medarbejder et navn, en daglig rutine og et værdisæt gør deltagerne den abstrakte fremtid konkret og personlig.

Tid: 50–70 minutter

Gruppestørrelse: Grupper på 3-4 deltagere

Materialer: Stort stykke papir eller pap, tuscher, udskrevet persona skabelon (valgfri)

Trin:

1) Introducer scenariet (5-10 min)

Fortæl deltagerne: *“Forestil her, at vi er i 2040. Jeres branche har gennemgået en gennemgribende bæredygtighedstransformation. Nye materialer, nye regler, nye forventninger fra forbrugerne, nye arbejdsmetoder. Forestil jer en person, der arbejder inden for jeres fagområde i den verden.”*

De ændringer, de forestiller sig, kan være baseret på aktuelle tendenser (meget tydelige ændringer i samfundet, såsom AI's rolle, der vinder indpas i mange sektorer) eller såkaldte "svage signaler": tilsyneladende ubetydelige ting, der sker nu, men som potentielt kan udvikle sig til en tendens i fremtiden.

2) Udarbejd personaen (25–30 min)

Hver gruppe udfylder nedenstående persona-profil på et stort ark papir. En udskrevet skabelon fungerer godt her: Den hjælper grupperne med at holde fokus og gør det nemt at sammenligne personaerne bagefter.

Navn	
Alder i 2040	
Jobtitel (det kan være et job, der ikke findes endnu)	
En typisk tirsdag (hvordan ser en almindelig arbejdsdag ud?)	
Præstation (Hvilke bæredygtige praksisser er helt normale i dette job?)	
Udfordringer (Hvilke vanskeligheder står denne person stadig overfor?)	
Hvad har ændret sig siden i år? (Hvad er der sket mellem nu og 2040, der har gjort dette muligt? Tænk på ændringer inden for teknologi, kultur, lovgivning...)	

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturagentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

Tip: udskriv en skabelon pr. gruppe på A3-papir, og vis dem side om side under præsentationerne. At se forskellige personaer samlet giver en mere indholdsrig gruppediskussion.

3) Præsentation og diskussion (20–30 min)

Grupperne præsenterer deres persona for klassen. Efter hver præsentation diskuteres følgende i klassen:

- *"Er denne fremtid realistisk? Hvad skal der ske for at nå dertil?"*
- *"Hvilke færdigheder eller hvilken viden skal en person i denne rolle have?"*
- *"Hvad kan vi gøre i dag (i dette klasseværelse, på dette kursus) for at begynde at forberede os på dette?"*

Tip til undervisere:

Tilskynd kreativitet, men også realisme. Hvis en gruppes vision føles for utopisk, så spørg *"Hvad skulle ændre sig for at dette blev muligt? Hvem skal træffe beslutningerne?"* Dette forbinder fantasi med handling.

Område 4: Handling for bæredygtighed

Introduktion til Handling for bæredygtighed

Det er vigtigt at vide noget om bæredygtighed og forestille sig en bedre fremtid – men forandring sker kun, når vi handler. Dette område fokuserer på at samarbejde med andre, at tage initiativ og yde et konkret bidrag til bæredygtighed på din arbejdsplads eller i dit lokalsamfund.

I erhvervsuddannelserne er dette måske den mest direkte forbindelse: De studerende uddanner sig til erhverv hvor de vil få reel indflydelse. En bygningsarbejder, der går ind for grønnere materialer, en sygeplejerske, der reducerer medicinsk affald, en kok, der ændrer menuen: Det er handlinger, der fremmer bæredygtighed.

Relevante kompetencer for bæredygtig udvikling relateret til Handling for bæredygtighed:

- Politisk handlekraft
- Kollektive aktioner
- Individuelt initiativ

Politisk handlekraft:	Kollektive aktioner:	Individuelt initiativ:
Få indsigt i, hvordan politiske systemer fungerer, find ud af, hvem der bærer ansvaret for (u)bæredygtige praksisser, og tal for politikker, der fremmer bæredygtighed.	Samarbejd med andre om at skabe positive forandringer.	Bliv bevidst om dine egne styrker og muligheder for at bidrage til bæredygtighed, og gør en indsats for at forbedre dit lokalsamfund og vores planet.

Commented [SS4]: ?

Centralt spørgsmål til eleverne:

"Hvad er én ting, du rent faktisk kan gøre allerede fra denne uge for at gøre din arbejdsplads eller dit lokalsamfund lidt mere bæredygtigt?"

Observationstjekliste til undervisere

Brug denne tjekliste mens du observerer kursisterne under aktiviteten. Det giver dig en hurtig og struktureret måde at vurdere deres bæredygtighedskompetencer i praksis på.

Område 4 – Handling for bæredygtighed

- ☐ Deltageren foreslår en konkret, lokal og gennemførlig forbedring.
- ☐ Deltageren identificerer relevante interesser og mulige hindringer.
- ☐ Deltageren forpligter sig til at tage det næste skridt

Bedømmelsesskala (valgfri): 0= endnu ikke synligt | 1= under udvikling | 2=tydeligt påvist

Commented [SS5]: Fremspirende?

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturagentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

Aktivitet: Fra bæredygtig idé til handling

Med udgangspunkt i aktiviteterne inden for fælles handleplanlægning og kortlægning af interessenter (modulet "Kollektive aktioner") dækker denne aktivitet kompetencerne Politisk handlekraft, Kollektive aktioner og individuelt initiativ.

Grupperne identificerer en konkret bæredygtighedsudfordring på deres arbejdsplads, skole eller i lokalsamfund og udarbejder en konkret, realistisk handlingsplan til at tackle den. Det lægges vægt på det praktiske: Hvem skal gøre hvad? Hvornår? Sammen med hvem?

Tid: 90–120 minutter (kan blive opdelt på to sessioner)

Gruppestørrelse: Grupper af 4–5 deltagere

Materialer: stort stykke papir, post-its, tuscher, eventuelt en Gantt-diagramskabelon

Trin:

1) Vælg en udfordring (15 min)

Hver gruppe vælger en bæredygtighedsudfordring, som de rent faktisk har stødt på, eller som de realistisk set kan gøre ved. Den skal være konkret, lokal og gennemførlig:

- Konkret: ikke "klimaforandringer" (for vagt), men "vores værksted producerer en masse emballageaffald"
- Lokalt: noget, de har en vis indflydelse på
- Gennemførlig: noget der realistisk set kan ændres

Eksempel fra sektorer:

- *Catering:* "Vi smider en masse mad ud ved slutningen af hver dag"
- *Bygge- og anlægssektoren:* "Vi sorterer ikke vores affald ordentlig på byggepladsen"
- *Sundhedssektoren:* "Vi bruger unødvendigt mange engangshandsker"
- *IT/Teknologi:* "Gamle enheder smides ud i stedet for at blive repareret eller doneret"
- *Detailhandlen:* "Kunderne medbringer sjældent genanvendelige poser"

Tip: Hvis deltagerne har gennemført Aktivitet 2 (kort over bæredygtighedsudfordringer på arbejdspladsen), kan de bruge den problemformulering, de udarbejdede der, som udgangspunkt for deres handlingsplan. Dette hjælper med at gå fra analyse til handling på en konkret måde.

2) Lav en oversigt over interessenterne (15–20 min)

Bed grupperne om at skrive alle de personer ned, der har tilknytning til denne udfordring: kolleger, ledere, kunder, leverandører, lokale myndigheder, lokale foreninger. Diskuter derefter:

- Hven kan være med til at få forandringen til at ske?
- Hvem vil måske modsætte sig den, og hvorfor?
- Hvilke stemmer mangler ofte i denne samtale?

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturatentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

3) Udarbejd handlingsplanen (30–40 min)

Hver gruppe udarbejder en simpel handlingsplan på et stort ark papir eller ved hjælp af skabelonen nedenfor. En udskrevet version fungerer godt: Grupperne kan hænge den op på væggen eller tavlen og bruge den under feedbackrunden.

Hvad er udfordringen?	
Hvad er vores mål?	
Hvad er jeres tre vigtigste tiltag, og hvem har ansvaret for hvert af dem?	
Hvad har vi brug for, for at komme i gang?	
Hvem kan støtte os?	
Hvad kan komme i vejen?	
Hvordan ved I om det virker?	

4) Præsenter og giv feedback (20–30 min)

Grupperne præsenterer deres planer. Efter hver præsentation giver klassen konstruktiv feedback ud fra tre punkter:

- "En ting der er stræk ved den her plan er..."
- "Et spørgsmål vi stadig har er..."
- "Et forslag til at gøre det mere realistisk eller indkludende er..."

5) Personligt ansvar (10 min)

Afslutningsvis skriver hver elev på et kort: "en ting jeg vil gøre i de næste to uger som følge af dagens undervisning".

Kortene kan eleverne beholde selv, dele med en makker for at holde hinanden ansvarlige eller sætte op på klassens "ansvarsvæg".

Tip til undervisere:

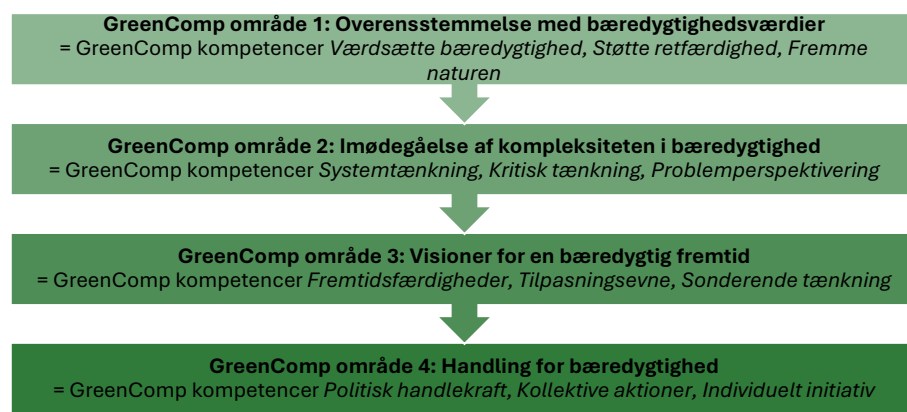
Hvis tiden tillader det, kan I i en senere time følge op på, hvordan det er gået med elevernes forpligtelser. På den måde bliver en engangsøvelse til en vedvarende praksis, hvilket er netop det, bæredygtighed kræver.

Afsluttende bemærkninger

Dette modul giver et overblik over de kompetencespecifikke GreenComp-moduler. Hvis du ønsker en dybere forståelse af de pågældende kompetencer eller mere inspiration til aktiviteter, kan du kigge nærmere på de relevante [GreenComp moduler](#) på ESD Academy.

Et overblik:

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatterens og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturagentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

Litteratur

Bianchi, G., Pisiotis, U. and Cabrera Giraldez, M., GreenComp: The European sustainability competence framework, Punie, Y. and Bacigalupo, M. editor(s), EUR 30955 EN, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2022, ISBN 978-92-76-46485-3, doi:10.2760/13286, JRC128040

Brundiers, K., Barth, M., Cebrián, G., Cohen, M., Diaz, L., Doucette-Remington, S., Dripps, W., Habron, G., Harre, N., Jarchows, M., Losche, K., Michel, J., Mochizuki, Y., Rieckmann, M., Parnell, R., Walker, P., Zint, M. (2021). Key competencies in sustainability in higher education—toward an agreed-upon reference framework. *Sustainability Science*, 16(1), 13-29.

Wiek, A., Withycombe, L., & Redman, C.L. (2011). Key competencies in sustainability: a reference framework for academic program development. *Sustainability Science*, 6(2), 203-218.

TEACH4SD finansieres af Den Europæiske Union (EU). De udtrykte synspunkter og meninger er dog udelukkende forfatternes og afspejler ikke nødvendigvis EU's eller Det Europæiske Uddannelses- og Kulturagentur (EACEA) synspunkter. Hverken EU eller EACEA kan holdes ansvarlige for disse.

